

Finansklagenemnda Skade

Uttalelse FinKN-2017-123

13.3.2017

Protector Forsikring ASA

Bilansvar

Fall fra container under lossing fra kranbil – bal. § 4.

Det oppsto skade da skadelidte falt ned fra en container. Uhellet inntraff da han var i ferd med å løsne kjettingene fra containeren, samtidig som kranen som kjettingene var festet til, strammet i kjettingene. Skadelidte mistet balansen og falt ned fra containeren. Containeren var blitt fraktet til stedet av den aktuelle kranbilen. Kjettingene ble styrt av fører av kranbilen med fjernkontroll mens fører sto utenfor bilen. Kranbilen sto stille på bakken med støttebena ute. Spørsmål om skaden faller inn under bilansvaret. Nemnda kom til at skaden ikke falt inn under bilansvaret.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under bal., herunder spørsmål om skaden faller inn under "gjer" kriteriet i bal. § 4, eller under unntaket i bal. § 2 a) om at bilen ble nyttet til "anna enn køyredning".

Skadelidte ble ifølge politirapporten skadet da han falt ned fra en container. Containeren var løftet ned fra en kranbil ved hjelp av kjetting i hjørnene og var plassert på bakken ved siden av kranbilen. Skadelidte var i ferd med å løsne kjettingene fra containeren, da han mistet balansen og falt ned på bakken. Føreren av kranbilen styrte kjettingene fra en fjernkontroll mens han sto utenfor bilen, og har forklart til politiet at han trodde at skadelidte var ferdig med å løsne kjettingene. Føreren hevet derfor kjettingen, som ble strammet, og dyttet skadelidte ned fra containeren.

Kranbilen sto stille på bakken da hendelsen inntraff. Partene er uenige om kranbilen var løftet opp av støttebena.

Skadelidte krever dekning av trafikkforsikringen og anfører at skaden må henføres under bilansvaret i bal. § 4. Skadelidte viser til Rt-1965-451, der Høyesterett kom til at det forelå bilansvar fordi wiren som gjorde skade, var en nødvendig bestanddel av kranen, og det var derfor motorvognen som gjorde skaden.

Skadelidte har også vist til lovens forarbeider, Motorvognansvarkomitéen innstilling s. 59-60, hvorefter erstatningsplikten omfatter:

... enhver skade som har en noenlunde naturlig sammenheng med en motorvogns tilstand, egenskaper eller andre forhold, såfremt skaden ikke er voldt ved at motorvognen brukes til andre formål enn som kjøretøy.

Ifølge innstillingen er det også sentralt:

om skaden er voldt ved en naturlig realisering av det farekompleks som er lovgrunnen for motorvognansvaret, nemlig særlig den risiko som er knytt til motorvognens fart, tyngde, lettbevegelse, motor, signaler og teknisk utstyr for øvrig.

Forarbeidene oppstiller et bredt ansvar for motorvogner, og unntaket for laste- og lossesituasjoner kommer ikke til anvendelse der skaden skyldes motorvognens egne innretninger,

som kran, som her var innretningen som voldt skade. Skaden rammet en medhjelper, som nevnes som eksempel i forarbeidene.

Skaden skyldes ikke at motorvognen ble brukt til annet en "køyredning", og skadetilfellet faller innenfor selskapets erstatningsplikt.

Selskapet avviser ansvar og viser til at kranbilen ble nyttet til "anna enn køyredning", og at unntaket i bal. § 2 a) kommer til anvendelse. Kranbilen hadde støttelabbene ute, og sjåføren var ute av bilen og styrte kranen med en fjernkontroll. Motorvognen var ikke en del av et transportoppdrag eller i en trafikksituasjon.

Selskapet anfører at motorvognen var heist opp på støtteben. Det er ikke tvil om at kranbilen ble brukt til annet enn "køyredning" da skaden inntraff.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Bal. § 4 omfatter skader som motorvognen "gjer". I rettspraksis er "gjer" kriteriet tolket i samsvar med alminnelige årsaksregler og forarbeidene til bal. slik at bilen må utgjøre en ikke uvesentlig årsak i hendelsesforløpet frem til skaden. I HR-2016-2560-A falt skadelidte ned fra taket til en container som sto plassert på kranbilens lasteplan. HR la avgjørende vekt på at:

Det var egenskapene ved lasten – takets overflate var dekket av løssnø – som utgjorde den umiddelbare årsaksfaktoren.

Høyesterett kom etter dette til at "Det kan da vanskelig sies at kranbilen var så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den", og at skaden lå "godt innenfor det såkalte laste- og lossunntaket".

I nærværende sak var det kjettingene som var festet i containeren for å senke den ned med kranen kombinert med førerens misforståelse ved fjernstyring av kjettingene som var den umiddelbare årsaken til skaden. Det dreier seg derfor ikke om en realisering av kranbilens fart, tyngde lettbevegelighet, motor eller signaler, jf. motorvognkomitéens innstilling s. 59-60. Derimot kan kjettingene og fjernstyringsmekanismen sees som en del av det tekniske utstyret ved bilen. Dette er imidlertid laste- og losse utstyr, og skaden skjedde under lossing, som ifølge motorvognkomitéens innstilling s. 59-60 er utenfor bal. med mindre skaden skyldes bilens egne innretninger (kran, bevegelig lasteplan, lastelem el.l). Denne uttalelsen i forarbeidene er fulgt opp i Rt. 1986.1293 Lastelem, hvor sjåføren ble skadet da han forsøkte å legge en framontert lastelem på lasteplanet. Forsikringsselskapet ble frifunnet for ansvar. Skaden var ikke utslag av det farekompleks som særpreger motorvognen – det ble her vist til uttalelsene i Innstilling fra Motorvognansvarkomitéen (1957) s. 59–60. Det heter videre:

Uhellet kan ikke ses som utslag av den risiko som trafikkforsikringen, etter de foran refererte uttalelser fra forarbeidene, tar sikte på å dekke. Den fare som realiserte seg, atskiller seg ikke fra den som ville ha foreligget ved opplastingen av enhver annen gjenstand med tilsvarende tyngde og form. Situasjonen var for så vidt ikke noe annerledes enn den normale ved en lasteoperasjon. (s. 1296)

Nemnda mener denne situasjonen er sammenlignbar med nærværende sak. Skaden er voldt av kjettingen og førerens misforståelse av situasjonen. Denne skadeårsaken kunne like gjerne ha materialisert seg i forbindelse med en losseoperasjon uten at en motorvogn var involvert. Skadens vesentlige årsak fremstår derfor ikke som motorvognen, men ferdigstillingen av en losseoperasjon som ikke er knyttet til bilen og trafikksituasjonen som sådan. Den faller derfor utenfor bal. § 4.

Nemnda behøver etter dette ikke ta stilling til om unntaket i bal. § 2 a) kommer til anvendelse.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok *Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng, Elisabet Okkenhaug, Vibeke Stiansen, Paal Bjønness og Gyrid Giæver.*